

Nusikalsti linkusių nepilnamečių ir jaunuolių požiūrio pertvarkymas per mokymus

Projekte „Atgautas jaunimas“ bus įvertinta, kokių kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių labiausiai stinga nusikalsti linkusiam jaunimui, kurių įgijus jų įsidarbinimo sėkmės rodiklis, tikėtina, gerokai padidėtų. Tada projekto partneriai parengs mokymo programą / el. kursą tiems įgūdžiams stiprinti.

Projektas „ ATGAUTAS JAUNIMAS “ siekia kurti metodus, leidžiančius stiprinti nusikaltimus įvykdžiusių nepilnamečių kompetencijas ir pagrindinius įgūdžius, būtinus sėkmingesniai jų perėjimui į pilnametystę integracijai į darbo rinką. Projektas siekia įtraukti PVO ir suinteresuotąsias šalis iš verslo sektoriaus bei skatinti juos atsisakyti stereotipų, susijusių su teistų jaunuolių galimybe įsidarbinti jiems išėjus į laisvę.

Tyrimai

Tyrimai Europos šalyse rodo, jog 60-75 proc. nusikaltimus įvykdžiusių jaunuolių išėję į laisvę nusikalsta pakartotinai. Pagrindinė to priežastis – socialinės atskirtis:

- nusikaltimus padarę jaunuoliai rečiau susiranda darbą, todėl dažniau susiduria su problemomis pvz., skurdo, būsto ir pan.

- svarbi jų neįsidarbinimo priežastis yra išsilavinimo trūkumas ir jų skurdus supratimas apie bendruosius gebėjimus, kuriuos jiems svarbu ugdyti, kad padidintų savo galimybes įsidarbinti.

Projekto partneriai iš Rumunijos, Graikijos, Lietuvos, Kipro, Ispanijos ir Airijos 2022 m. kovo 17-18 d. susitiko Timišoaroje (Rumunija), pasitarti sėkmingo projekto starto kiekvienoje šalyje būdų. Susitikime partneriai aptarė nepilnamečių justicijos sistemų ypatumus jų šalyse ir numatė būdus, kaip jie išsiaiškinti su nusikalsti linkusiais nepilnamečiais dirbančių asmenų ir pačių šių jaunuolių supratimą apie jų poreikius.

Facebook:

<https://www.facebook.com/YouthRegainedProject/>

2022 metų rudenį Youth Regained projekto partneriai savo šalyse atliko lauko tyrimus – diskutavo su nepilnamečių pataisos specialistais gyvai, telefonu ir elektroniniu paštu, siekiant atskleisti ekspertinį matymą apie tai: 1) kokių kompetencijų labiausiai reikia sulaikytiems jauniems teisės pažeidėjams; 2) kokie žaidimai būtų aktualūs jauniems teisės pažeidėjams, su kuriais jie tiesiogiai dirba ir kokia žaidimų forma būtų tinkamiausia.

Rumunija

Rumunijoje jauni pažeidėjai turi itin žemą išsilavinimą, jiems sunku rašyti ar skaityti tekstą. Daugumai jų trūksta įgūdžių ir informacijos, reikalingos norint susirasti darbą, todėl jiems reikia pagalbos norint įsilieti į darbo rinką. Taigi, jie turi išsiugdyti įvairius įgūdžius, kad padėtų jiems patekti į darbo rinką, pavyzdžiui, skaitmeninių įgūdžių, komandinio darbo, lyderystės ir susidorojimo įgūdžių, taip pat finansinių ir teisinių žinių bei bendravimo įgūdžių.

Ispanija

Ispanijoje jaunieji teisės pažeidėjai susiduria su didelėmis socialinio prisitaikymo problemomis, iki stigmatizavimo ir išstūmimo iš šeimos bei bendruomenės, su didžiulėmis pasekmėmis teisės pažeidėjo gyvenimui. Dėl to jiems labai sunku susirasti darbą, grįžti į formaliąją švietimo sistemą ar darbą, susirasti darbą ar būstą.

Į įsidarbinimą orientuotų projektų šioje šalyje beveik nėra arba jie yra labai elementarūs arba prieinami tik nedidelei daliai teisės pažeidėjų.

Su jaunaisiais teisės pažeidėjais dirbančių specialistų manymu, šiems jaunuoliams siekiant sėkmingai integruotis į darbo rinką, jiems labiausiai reiktų stiprinti:

1. Raštingumo įgūdžius;
2. Skaitmeninius įgūdžius;
3. Savęs suvokimo, HHSS, planavimo, organizavimo ir laiko valdymo įgūdžius;
4. Įsidarbinimo įgūdžius, kurie apima ne tik standartinių darbo sutarčių supratimą ir naudojimą, bet ir gebėjimą suprasti „paslėptą tvarką“, kitų bendravimo ir sąveikų būdą, gebėjimą palaikyti darbo santykius.

Lietuva

Lietuvoje dauguma jaunųjų teisės pažeidėjų neturi socialinių įgūdžių, kantrybės, nemoka ir nesilaiko įprastų socialinių elgesio normų. Jiems reikia pagalbos naudojant Smart ID, įvairius IT įrenginius; žinių, kaip sekti IT naujoves internete; reikia pagalbos mokantis mokyti ir įsitraukti į darbo rinką ar švietimo sistemą.

Sėkmingam jų įsidarbinimui reikalingų kompetencijų tobulinimas turėtų prasidėti nuo: bendro raštingumo; elementaraus IT raštingumo ir savęs pristatymo gebėjimų stiprinimo; darbo paieškos kompetencijų stiprinimo; žinių apie paslaugas; mokymosi mokyti; savigarbos ir motyvacijos dirbti bei mokyti stiprinimo; kantrybės ugdymo.

Jaunieji teisės pažeidėjai įsitrauktų į modeliavimo žaidimus, dinamikos grupes, kuriose jie turi priimti sprendimus, suvokti ir atpažinti savo natūralų elgesį, o vėliau apmąstyti patirtį. Jiems tiktų žaidimai, susiję su užimtumu ir darbo rinką, CV rašymu, savęs pristatymu darbo pokalbio metu; bendravimo darbe įgūdžių stiprinimo žaidimai.

Žaidimuose jiems reikalinga priežiūra, konkurencija ir apdovanojimai už pasiekimus. Jaunieji teisės pažeidėjai įsitrauktų į modeliavimo žaidimus, dinamikos grupes, kuriose jie turi priimti sprendimus, suvokti ir atpažinti savo natūralų elgesį, o vėliau apmąstyti patirtį. Jiems tiktų žaidimai, susiję su užimtumu ir darbo rinką, CV rašymu, savęs pristatymu darbo pokalbio metu; bendravimo darbe įgūdžių stiprinimo žaidimai.

Greece

In Greece, the field research was conducted in October 2022 and aimed at gaining insight into young (ex) offenders' training needs in terms of employability skills fostering their integration into the labour market. KMOP approached 10 professionals (educators, volunteers, psychologists, researchers and legal advisors) from Greek CSOs focusing on the

Cyprus

From September 2022 to November 2022, SYNTHESIS carried out a field research that aimed to collect information on young people with a delinquent background to identify their needs for an easier transition to their adulthood and support their